

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет інформаційних
технологій, обліку та фінансів

Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ДЕНІСОВ Олександр Васильович

УДК: 658.155

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ТА
РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА»**

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Олександр ДЕНІСОВ _____

Науковий керівник
Шубенко Інна Андріївна
кандидат економічних наук, доцент

Робота виконана на кафедрі фінансів і кредиту Поліського національного університету

Рецензент: професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету, к.е.н. Суліменко Лариса Антонівна

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Голова комісії _____ Олександр ВІЛЕНЧУК

Висновок кафедри фінансів і кредиту за результатами попереднього захисту:
допустити до захисту.

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту № __ від «__» грудня 2024 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту _____ Дмитро ДЕМА

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **ДЕНИСОВ Олександр Васильович** захистив(ла)
кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____,

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____ Тетяна ТОВСТУХА
«__» грудня 2024 р.

АНОТАЦІЯ

Денісов О. В. Управління формуванням прибутку та резерви підвищення прибутковості підприємства. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». – Поліський національний університет, 2024.

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні та практичні аспекти сутності прибутку та також прибутковості підприємства та формування цих показників у ринкових умовах суб'єктами господарювання. Зосереджено увагу на показнику «прибуток» та «прибутковість», показана різниця між ними.

Проведений аналіз діяльності підприємства та формування прибутку ТОВ «Аврора АВТО» та проаналізовані показники по прибутковості.

Визначено шляхи підвищення прибутковості та прибутку для ТОВ «Аврора АВТО». Здійснений прогноз формування прибутку для ТОВ «Аврора АВТО».

Ключові слова: прибуток, прибутковість, доходи і витрати, управління прибутком, фактори впливу на прибуток.

SUMMARY

Denisov O. Profit Formation Management and Reserves for Increasing Enterprise Profitability. - Qualification work on the rights of the manuscript. Qualification work for a master's degree in specialty 072 «Finance, Banking and Insurance and stock market». - Polissya National University, 2024.

The qualification paper examines the theoretical and practical aspects of the essence of profit and profitability of the enterprise and the formation of these indicators in market conditions by business entities. Attention is focused on the indicator "profit" and "profitability", the difference between them is shown.

An analysis of the company's activity and profit formation of Aurora Auto LLC was carried out and profitability indicators were analyzed.

Ways to increase profitability and profit for Aurora Auto LLC have been identified. The profit formation forecast for Aurora Auto LLC was made.

Key words: profit, profitability, income and expenses, profit management, factors affecting profit.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
Висновки до розділу 1.....	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ ТА ТОВ «АВРОРА АВТО».....	15
Висновки до розділу 2.....	25
РОЗДІЛ 3. РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКУ ТОВ «АВРОРА АВТО»	27
Висновки до розділу 3.....	30
ВИСНОВКИ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Актуальність теми та аналіз останніх досліджень. У часи, коли на нашій Україні йде війна з рф, на територіях, які вільні від окупантів досить важливим є нормальне функціонування суб'єктів малого бізнесу, причому досить важливим є питання прибутку та прибутковості підприємств. Прибуток – це категорія яка є однією із найважливіших у діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, адже показує його ефективність. Прибутковість суб'єктів підприємницької діяльності характеризується розміром прибутку, чим він є більшим тим ефективніше працює підприємство. Адже саме прибуток забезпечує наповнення державного бюджету через систему оподаткування. Тому важливим є питання дослідження процесу формування прибутку підприємств малого бізнесу під час війни з рф. Питання формування прибутком є завжди актуальним, навіть за звичайних умов, а при воєнному стану, вимагає його максимізації та утримування на високому рівні, адже від цього залежить наповнення бюджету.

Питаннями формування прибутку підприємств у процесі здійснення підприємницької діяльності, вивчалоя такими вченими як Біликом М.Д., Беззубко Б., Боденчуком Л., Гайбурою Ю., Гринчук Ю., Довгаль А., Жадько К., Поддєрьогіним А.М., Наконечною Н., Гладюк Н. Вони вивчали загальні засади формування прибутку та особливості його формування у різних галузях, окреслювали шляхи збільшення прибутковості підприємства та шляхи оптимізації та максимізації прибутку для окремих суб'єктів підприємницької діяльності.

Процес формування прибутку підприємствами під час війни є важливою актуальною та економічною проблемою, яка слабо відображена у наукових публікаціях та має важливе значення не лише у сталих умовах господарювання, а під час війни лише посилюється проблематика цієї теми.

Мета та завдання дослідження. Метою роботи є пошук шляхів покращення управління прибутком та окреслення резервів підвищення прибутковості у господарській діяльності ТОВ «Аврора АВТО». Для

досягнення мети кваліфікаційної роботи необхідно здійснити вирішення таких завдань:

- узагальнити теоретичні аспекти щодо визначення сутності, значення прибутку та управління ним у господарській діяльності підприємств;
- здійснити аналіз та оцінку прибутку та прибутковості ТОВ «Аврора АВТО»;
- запропонувати резерви підвищення прибутковості у господарській діяльності ТОВ «Аврора АВТО».

Об'єкт і предмет дослідження. *Об'єктом дослідження є процес формування та управління прибутком у суб'єктів господарської діяльності, які належать до категорії підприємств малого бізнесу. Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних засад формування прибутку та пошук резервів підвищення прибутковості для підприємства малого бізнесу – ТОВ «Аврора АВТО».*

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використовувалися сукупність як загальних та і спеціальних методів дослідження, зокрема: *метод абстрагування, узагальнення* – у кваліфікаційній роботі використовувалися для визначення сутності прибутку та факторів, які впливають на нього, окреслення значення системи показників з прибутковості підприємства; *методи економічного аналізу* та його прийоми, зокрема *табличний* – стосувався аналізу прибутку та системи показників з прибутковості підприємства ТОВ «Аврора АВТО»; *метод прогнозів та економічного моделювання* був використаним для визначення прогнозних показників прибутку у господарській діяльності ТОВ «Аврора АВТО» на 2024-2028 рр. та суми майбутніх накопичень для формування фінансових ресурсів для створення магазину-кафе ТОВ «Аврора АВТО».

Елементи наукової новизни одержаних результатів стосуються у уточненні та конкретизації понять «прибуток» та «прибутковість». Визначено що термін «прибуток», найчастіше, у теоретичних наукових працях розглядається як підсумковий результат господарської діяльності підприємства.

Термін «прибутковість» є системою показників ефективності діяльності підприємства.

Перелік публікацій автора за темою досліджень:

1. Шубенко І. А., Денісов О. В. Теоретико-практичні підходи до поняття «прибуток» і «прибутковість»: Забезпечення сталого розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Кам'янець-Подільський, 12 квітня 2024 року). Кам'янець-Подільський: Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», 2024. С. 258-261.

2. Денісов О. В. Формування прибутку суб'єктами господарювання, які здійснюють перевезення вантажним автомобільним транспортом під час війни в Україні. Фінансове забезпечення економіки: Матеріали VII науково-практичної студентської конференції, 30 травня 2024 р. Житомир: Поліський університет. 2024. С. 20-23.

3. Денісов О. Шляхи підвищення прибутку та прибутковості ТОВ «Аврора АВТО». Фінансові інструменти регіонального розвитку: Матеріали X всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 24 жовтня 2024 р. Житомир : Поліський національний університет, 2024. С. 153-155.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблені рекомендації стосовно диверсифікації діяльності ТОВ «Аврора АВТО» стосовно створення магазину-кафе, методом прогнозування та економічного моделювання для ТОВ «Аврора АВТО» визначено сума коштів, яка може бути акумульованою для створення магазину кафе.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота містить вступ, де розкрита актуальність теми, предмет та об'єкт дослідження та методи дослідження, які використовувалися при написанні кваліфікаційної роботи. У трьох розділах кваліфікаційної роботи розкриті як теоретичні так і практичні засади управління та формуванням прибутку суб'єктів малого бізнесу. Робота завершується висновками, списком використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 30 сторінок. Дослідження проілюстровано 3 рисунками, 13 таблицями.

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Науковці питання прибутку і прибутковості підприємств досліджували досить давно і ґрунтовно. Існує багато підходів до поняття прибуток, розглянемо окремі з них. Поряд з поняттям «прибуток», окремі науковці вживають поняття «прибутковість», визначимо чи є тотожними ці два терміни, як вони взаємопов'язані.

Львівські науковці-економісти наголошують на тому, що прибуток є «... є результативним показником фінансової діяльності. Прибуток – це перевищення загальних (валових) доходів підприємства над його загальними (валовими) витратами...» [31, с. 77]. З цим важко не погодитися, адже прибуток є результатом всієї діяльності підприємства. У цьому ж підручнику наголошується, що «...прибуток – це та частина доданої вартості продукту, що реалізується підприємством, яка залишається після покриття витрат виробництва» [31, с. 77].

Прибуток - це те, за ради чого розпочинається будь-яка діяльність пов'язана з підприємництвом. Підприємці розпочинають власну справу, маючи надію, що організують бізнес таким чином, що у майбутньому це принесе дивіденди у вигляді прибутку. Прибуток у різних галузях економіки формується з врахуванням своїх особливостей. Найшвидше прибуток формується у сфері роздрібної торгівлі, сфери дрібних послуг, найважче і найдовше у сфері довгострокового виробництва, яке пов'язане з подовженим виробничим циклом (літакобудування, суднобудування, виробництво).

Як наголошують науковці, якщо підприємство ефективно працює, формує достатній прибуток, це дає йому змогу мати швидку адаптивність у швидко змінних ринкових умовах [17, с. 288]. З нашої позиції, особливо це посилилося під час війни з РФ, коли підприємства, які мали достатні резерви, які були сформовані за рахунок прибутку, змогли швидко релокуватися у більш безпечні

умови діяльності, або вирішити проблеми із пошкодженим майном та відшкодуванням збитків у результаті військових дій, адже в Україні залишилося досить мало підприємств, які в тій чи іншій мірі не зазнали збитків у результаті військових дій та війни з РФ.

Розглянемо питання, що таке прибутковість підприємства, чиє різниця між поняттями «прибуток» і «прибутковість». У публікації [6] прибутковість та прибуток є ідентичними поняттями, автори не розділяють ці два поняття. Гайбура Ю.А. вивчає поняття прибуток вказує на те «...він є тією силою, яка мотивує підприємців утримувати на ринку свою частку і позицію та створювати умови для розвитку підприємства» [5, с. 119]. Автор зупиняється «на тому, що у характеристиці прибутковості підприємства використовується велика кількість показників рентабельності, тобто пов'язує прибутковість з такими показниками як рентабельність. Автор наголошує, що за змінних і нестабільних умов підприємства мають потребу у прогнозуванні і автоматизації цих процесів щодо управління рентабельністю і прибутковістю підприємства» [5, с. 122]. Дослідники Хринюк О.С. та Середюк Ю.М. у своїх публікаціях наголошують, що «прибуток виражає загальний результат діяльності підприємства, в той час як прибутковість показує відносний...» [36, с. 143] та пов'язують прибутковість з оцінкою рентабельності підприємства [36, с. 147].

Вчені-економісти досліджують і причини або фактори, які мають вплив на процес формування і на величину прибутку. Так Павлюк І.О. у своїй публікації наголошує на «існуванні двох видів факторів, що впливають на обсяг та величину прибутку. До зовнішніх факторів належать: природно-кліматичні умови, державне регулювання різноманітних тарифів та іноді цін, податкових і відсоткових ставок. До внутрішніх факторів належать виробничі та невиробничі фактори. Виробничі фактори зростання прибутку лежать у площині сфери обсягу фінансових ресурсів, капіталу підприємства, ефективності його використання, кількості років діяльності підприємства, кількості та якості персоналу, вдосконалення та модернізації технологій виробництва та продажу товарів і послуг, які виробляє підприємство» [27, с.

86]. До «невиробничих факторів формування прибутку підприємством належать створенні умови праці і відпочинку для працівників, маркетингова та рекламна діяльність підприємства, діяльність керівництва із сталого розвитку підприємства та інші фактори» [27, с. 86]. Група інших науковців розширюють зовнішні фактори впливу на формування прибутку підприємства, зокрема вказують що до них належить «...і політична ситуація в країні, інфляційні процеси, платоспроможний попит, вартість сировини, рівень конкуренції» [3]. Дані економісти наголошують на тому, що зовнішні фактори не піддаються «керівному впливу», а тому на підприємстві потребує розроблення система управління прибутком, адже вона спрямовується на ефективну взаємодію із зовнішнім світом для попередження загроз в ризиків у діяльності підприємства [3].

Ларіонова К., Капінос Г. зосереджуються на внутрішніх факторах впливу на розмір прибутку, зокрема: зношеність основних засобів, низький рівень професійної мотивації суб'єктів управління прибутком підприємства, неефективна облікова, цінова та дивідендна політика, втрата ринків збуту, застарілий неконкурентоспроможний асортимент основних видів продукції [19, с. 125].

Поряд із факторами впливу на прибуток, науковці виділяють і чинники впливу на прибутковість підприємства, які майже ідентичні за змістом на фактори впливу на прибуток підприємства. Тут мабуть слід поставити знак дорівнює, адже вони повністю дублюють один одного. Так, Хринюк О.С., і Середюк Ю.М. «...виділяють внутрішні і зовнішні чинники прибутковості підприємства. До зовнішніх елементів, які впливають на формування прибутку – відносяться: рівень розвитку економічних відносин у державі, формування її податкової системи, політика, яку проводить держава щодо розвитку підприємництва, стан розвитку окремої галузі, до якої належить суб'єкт господарювання, ВВП, рівень інфляції та інші. До факторів, які лежать у полі вирішення суб'єкта господарювання належать: діюча система менеджменту на підприємстві, рівень якості підготовки працівників, політика збуту на

підприємстві, асортимент і якість продукції, конкурентоспроможність товарів і послуг, які виробляються на підприємстві» [36, с. 147].

Як вже вказувалося науковці зосереджуються на такій категорії як управління прибутком. Так Павлюк І.О. наголошує на тому, що «... основним фактором для розвитку підприємства, зростання його доходів і прибутку для власників і працівників є процес прийняття ефективних рішень у всіх сферах діяльності підприємства... » [27, с. 87]. Тому автор наголошує «на необхідності правильного визначати систему управління прибутком, він стверджує о метою управління прибутком є забезпечення збільшення прибутку, адже це веде до покращення добробуту власників підприємства» [27, с. 87]. Цей науковець систему управління прибутком представляє як сукупність конкретних завдань, основними з яких є «...збільшення розміру прибутку, що створений відповідно до ресурсного і фінансового потенціалу підприємства, за умов визначення оптимального розподілу між рівнем ризику та обсягом прибутку...зростання ринкової вартості капіталу підприємства, участі персоналу і працівників щодо отримання частки створеного прибутку, відповідно до визначених завдань і сформованих перспектив розвитку підприємства та інші...» [27, с. 87].

Група вчених Боденчук, Л., Боденчук, С., і Нідельчу, В. у системі формування управління прибутком виділяють зовнішнє і внутрішнє середовище, суб'єкт та об'єкт управління, функції, принципи та методи, що Дана група авторів у системі управління прибутком підприємства виділила три ланки керівників управлінні прибутком, зокрема керівники вищої ланки, які здійснюють стратегічне управління прибутком; керівники середньої ланки, які здійснюють тактичне управління прибутком, та керівники нижчої ланки, які зосереджені у сфері оперативного управлінні прибутком підприємства (рис. 1.1) [3].

Науковці стверджують, що прибуток може виконувати такі функції: оцінювання діяльності, адже це одна із основних складових результативності підприємства; стимулююча, формування прибутку сприяє розширенню

діяльності підприємства, формуванню нових проектів; розподіляюча функція прибутку стосується його ефективного розподілу [3].

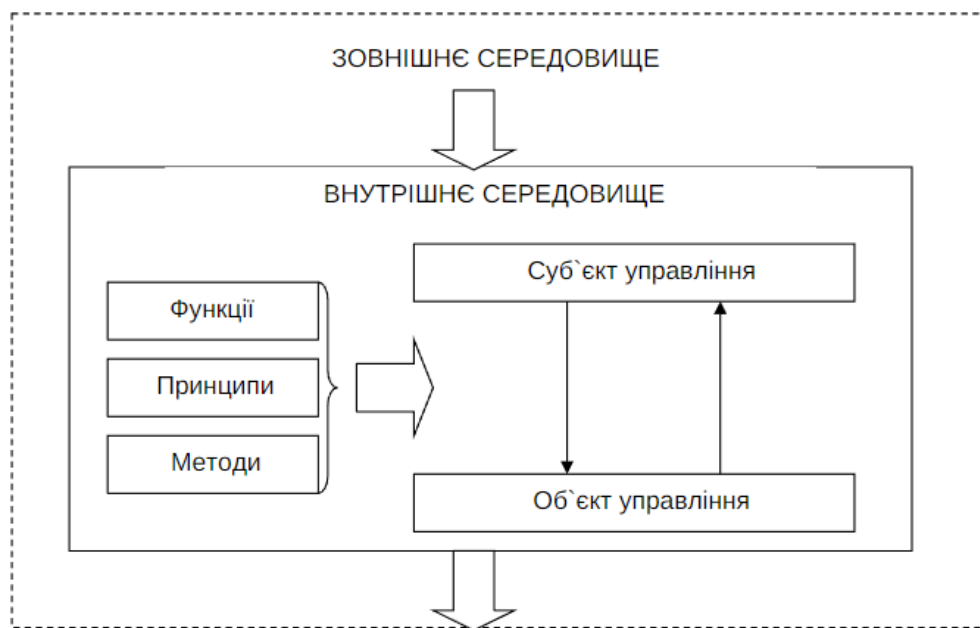

Рис. 1.1. Система управління прибутком

Джерело: [3].

Основними методами при управлінні прибутком є економічні методи, які включають аналіз прибутку та прибутковості в цілому, за окремими видами діяльності підприємства, за продукцією, за виробничими підрозділами. Наступним популярним методом є планування та прогнозування прибутку. Планування прибутку має включати планування торгової націнки, планування витрат підприємства, детальне планування виробничого процесу, планування прибутку на одиницю продукції. Меншою популярністю користується прогнозування прибутку підприємства, але воно має місце у економічній діяльності підприємства, зазвичай, цей метод використовують великі за обсягами діяльності підприємств, які мають у штаті відповідних фахівців з фінансового менеджменту.

При системі управління прибутком підприємства, крім названих ринкових методів управління прибутком, використовують і адміністративні методи управління прибутком, зокрема, це методи які стосується прийняття відповідних інструктивних матеріалів на окремо взятому підприємстві щодо

норм витрачання матеріалів, сировини, тари та таке інше. Також нормуванню піддається і прибуток, який закладається у одиницю продукції. Деякі автори методи адміністративного управління прибутком називають «розпорядчими методами» [3]. Інші науковці методи управління прибутком підприємства розширюють такими методами: метод амортизації, який передбачає встановлення амортизаційних відрахувань через нормування, метод ціноутворення – через встановлення ціни на продукцію підприємства; кредитування через визначення оптимальних і допустимих ставок при одержанні кредитів підприємством та інші [19, с. 123].

Ми погоджуємося з науковцями, що для ефективного формування системи управління прибутком основною умовою є виділення головної мети і завдань механізму управління прибутком, що показано на рис. 1. 2.

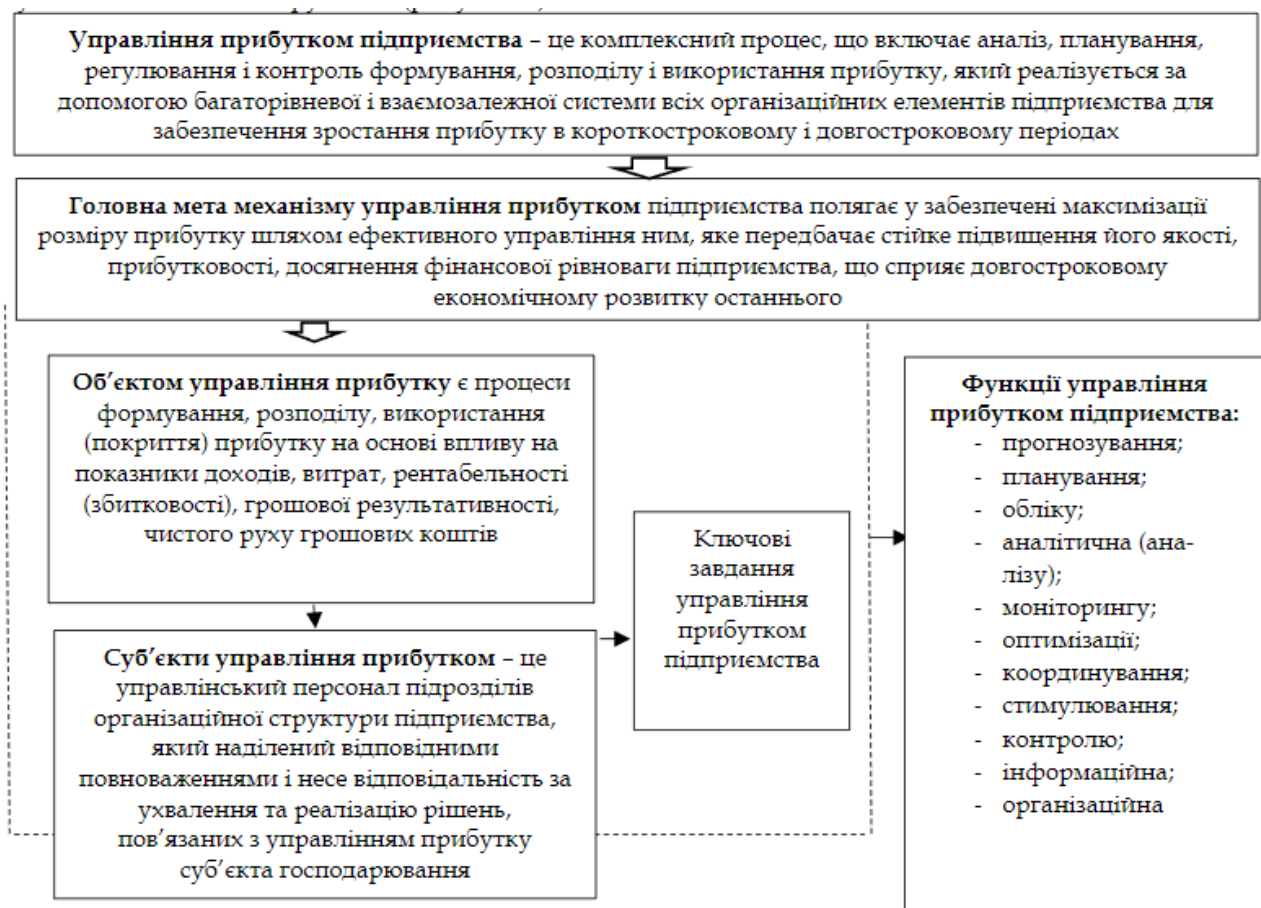

Рис. 1. 2. Елементи управління прибутком підприємства

Джерело: [19, с. 122].

Отже, прибуток у підприємствах є однією із найважливіших цілей їхньої діяльності, це те, ради чого розпочинається бізнес, створення додаткової вартості у вигляді прибутку.

Висновки до розділу 1

1. Прибуток – це важлива економічна категорія, і вважаємо, що це одна із головних цілей кожного комерційного підприємства. Прибуток як категорія є дуже широким за значенням, і з фінансової точки зору стосується різниці між одержаним доходом і здійсненими витратами. Науковці виділяють цілий ряд факторів, які впливають на прибуток: це внутрішні фактори, які залежать від економічної ситуації на підприємстві, та зовнішні фактори, які стосуються зовнішнього середовища: від умов роботи до нормативно-правового середовища, саме: податкової системи, політичних ризиків, ризиків війни та інших факторів.
2. Управління прибутком – це процес формування прибутку та ефективне використання новоствореної вартості. На цей процес впливає керівник та власники підприємства. Власники підприємства зацікавлені у максимізації прибутку, керівник підприємства є менеджером, який має спрямувати частину прибутку у розширення бізнесу власника.
3. Прибуток і прибутковість не є синонімами і тотожними поняттями. Поняття прибуток є більш вузьким та вказує на кінцевий результат діяльності підприємницької структури. Прибутковість – як поняття охоплює систему показників, основними з яких є показники рентабельності. Тобто прибутковість можна пов'язати з ефективністю діяльності підприємства, наскільки наявні ресурси ефективно використовуються.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ ТА ТОВ «АВРОРА АВТО»

Війна вимагає надзвичайної мобілізації у сфері економіки, та вимагає від суб'єктів господарювання по можливості максимізувати прибуток, адже він є однією із важливих складових, який формує майбутній податок на прибуток, що зараховується до державного бюджету, тому настільки важливим є вивчення процесу формування прибутку під час війни з рф [7].

Нині підприємства в Україні здійснюють свою діяльність у надзвичайно складних економічних умовах, війна з рф принесла велику кількість матеріальних втрат, втрачено потужності енергетичної та іншої критично важливої інфраструктури, що тягне підвищення цін на електроенергію та інші енергоносії, інфляційні процеси, які виникли зумовлюють підвищення цін, як результат всі підприємства незалежно від форми власності та господарювання мають фінансові втрати, які несе війна, що продовжується в Україні. Проведемо аналіз кількості діючих суб'єктів господарювання за результатами досліджень Державної служби статистики України (табл. 2.1) [7].

Таблиця 2.1

Кількість та частки діючих підприємств великого, середнього та малого підприємництва (без фізичних осіб підприємців)

в Україні у 2018-2022 рр.

Роки	Великі підприємства		Середні підприємства		Малі підприємства	
	Од.	У %до загальної кількості	Од.	У % до загальної кількості	Од.	У % до загальної кількості
2018	446	0,1	16057	4,5	339 374	95,4
2019	518	0,1	17751	4,7	362 328	95,2
2020	512	0,1	17602	4,7	355 708	95,2
2021	610	0,2	17502	4,7	352 722	95,1
2022	494	0,2	14783	5,6	246 647	94,2

Джерело: складено за даними [15].

Як видно із даних, наведених у табл. 2.1 кількість суб'єктів господарювання за останні п'ять років суттєво скоротилася, якщо у 2018 році

загальна кількість діючих суб'єктів господарювання складала 335877 одиниць, то вже у 2022 році їхня кількість скоротилася на 22 % і склала 261 924 одиниці, що стало наслідком війни з рф. Наразі вважаємо, що кількість діючих підприємств у 2023 році ще більше скоротилася через ризики війни. Причому ці дані наведені без даних окупованих територій, тому втрати є ще більш катастрофічними для вітчизняної економіки [7].

Проаналізуємо підприємницькі структури, які займаються вантажними перевезеннями, адже наше основне підприємство, діяльність якого ми будемо вивчати і досліджувати займається саме вантажними перевезеннями (табл. 2.2.) [7].

Таблиця 2.2

Кількість діючих суб'єктів господарювання, які здійснюють перевезення вантажним автомобільним транспортом (враховуючи фізичних осіб підприємців) у 2018-2022 рр.

Роки	Кількість суб'єктів господарювання (без врахування банків)	Всього одиниць, які здійснюють перевезення вантажним автомобільним транспортом	З них фізичних осіб підприємців
2018	1839672	51323	45154
2019	1941701	55433	48537
2020	1973652	56945	49746
2021	1956320	56244	48900
2022	1732576	53656	47992

Джерело: складено за даними [15].

Як видно із даних табл. 2.2 кількість суб'єктів господарювання, які здійснюють вантажні перевезення також скоротилася за останні чотири роки. Якщо у 2019 році кількість таких суб'єктів господарювання зросла на 4110 одиниць, порівняно із 2018 роком, то вже у 2022 році ми маємо скорочення на 2588 суб'єктів господарювання, які здійснюють вантажні перевезення і головною причиною цього, звичайно, є війна з рф [7].

Проаналізуємо як суб'єкти господарювання формували прибуток за останні п'ять років (табл. 2.3). Як видно із даних, наведених у табл. 2.3 підприємства загалом у 2022 році вперше на останні п'ять років загалом закінчили рік із збитками, що вказує на високі ризики отримання збитків під

час війни, частка підприємств, які одержали збитки за 2022 рік становила 34,2%, що є досить високим показником.

Таблиця 2.3

**Формування чистого прибутку (збитку) суб'єктами господарювання
у 2018-2022 рр.**

Роки	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	Підприємства, які отримали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		У % до загальної кількості	Фінансовий результат, тис. грн	У % до загальної кількості	Фінансовий результат, тис. грн
2018	288305468,1	73,9	584358002,5	26,1	296052534,4
2019	523779001,5	73,6	772019623,4	26,4	248240621,9
2020	68054905,5	73,6	599404728,4	26,4	531349822,9
2021	885276479,5	72,9	1117131352,8	27,1	231854873,3
2022	-276277742,8	65,8	639197706,9	34,2	915475449,7

Джерело: складено за даними [34].

Як видно із даних наведених у табл. 2.3 підприємства загалом у 2022 році вперше на останні п'ять років загалом закінчили рік із збитками, що вказує на високі ризики отримання збитків під час війни, частка підприємств, які одержали збитки за 2022 рік становила 34,2%, що є досить високим показником. Разом з тим майже 66% підприємств одержали прибутки. У відносно мирні 2018-2021 роки частка збиткових підприємств не перевищувала 27% [7]. Проаналізуємо фінансові результати підприємств, які займаються вантажними перевезеннями (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

**Формування чистого прибутку (збитку) суб'єктами господарювання,
які здійснюють перевезення вантажним автомобільним транспортом
(враховуючи фізичних осіб підприємців) у 2018-2022 рр.**

Роки	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	Підприємства, які отримали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		У % до загальної кількості	Фінансовий результат, тис. грн	У % до загальної кількості	Фінансовий результат тис. грн
2018	942305	79,7	238029,5	20,3	1437990,0
2019	1755254,4	80,2	3129207,2	19,8	1373952,0
2020	1431270,9	78,9	2736688,7	21,1	1305417,8
2021	2166916,4	78,5	3430029,0	21,5	1263112,6
2022	3429873,6	75,4	5842206,6	24,6	2412333,0

Джерело: складено за даними [34].

За даними табл. 2.4 можна сказати, що підприємства, які здійснюють перевезення вантажним автомобільним транспортом також отримують систематично збитки, але, за відносно мирний період, частка збиткових підприємств, трохи перевищувала 21%, у той час як у рік повномасштабного вторгнення частка збиткових підприємств цієї галузі зросла до майже 25% [7]. Тобто кожне четверте підприємство одержало збитки від своєї діяльності, що є негативним фактором у формуванні прибутку по даному виду господарської діяльності [7].

Проаналізуємо роботу ТОВ «Аврора АВТО», це приватне підприємство, основним видом діяльності якого є здійснення вантажних перевезень як в Україні так і за кордон у Європейські країни. Результати роботи даного підприємства показано у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Обсяг перевезення вантажів ТОВ «Аврора АВТО» у 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 р. до 2021 р.
Загальний пробіг автомобілів, тис. км	488,6	279,2	915,1	426,5
З нього пробіг автомобілів із вантажем	487,4	277,7	549,0	61,6
Обсяг перевезених вантажів, тис. т.	9,6	8,4	11,7	2,1
Із них обсяг перевезених вантажів у міжнародному сполученні	6,9	4,1	6,6	-0,3
Вантажообіг, тис. ткм	9285,1	5686,7	13760,6	4475,5
З нього вантажообіг у міжнародному сполученні	8917,2	3835,1	10565,9	1648,7

Джерело: складено за даними Звіту про роботу автотранспорту ТОВ «Аврора АВТО» за відповідний рік (Форма № 2-тр) [32].

За даними табл. 2.4 можна відслідкувати збільшення загального пробігу автомобілів транспортного підприємства і, зокрема, і зріс пробіг автомобілів з вантажем на 61,6 тис. км. Відповідно відбулося і зростання обсягу перевезених вантажів порівняно із 2021 р. у 2023 році на 2,1 тис. т, але скоротився обсяг перевезення вантажів на 0,3 тис. т у міжнародному сполученні. Загалом вантажообіг ТОВ «Аврора АВТО» у період 2021-2023 зріс на 4475,5 тис ткм, у тому числі зріс вантажообіг у міжнародному сполученні на 1648,7 тис. ткм. За даними табл. 2,4 можна констатувати, що найбільш складним для підприємств

був 2022 рік, коли відбулося зниження вказаних показників, основною причиною цього стало розгортання повномасштабної війни з РФ.

У 2022 році підприємство вимушено було скоротити свою діяльність через повномасштабне вторгнення, адже основні виробничі приміщення підприємства знаходилися за 1,5 км від Житомирської траси, де точилися запеклі бої. Після звільнення Київської області підприємство швидко повернулося до роботи, адже основні засоби – вантажні автомобілі в перші дні повномасштабного вторгнення були переміщеними у західні регіони країни.

Проведемо аналіз основних фінансових показників підприємства, яке ми досліджуємо, розпочнемо фінансовий аналіз із активів ТОВ «Аврора АВТО» (табл. 2.6.).

Таблиця 2.6.

**Вертикальний та горизонтальний аналіз
активів ТОВ «Аврора АВТО» у 2021-2023 рр.**

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	
Вартість активів, всього	8859,90	100,00	12269,8	100,0	21892,3	100	13032,4
в тому числі:							
- <i>Необоротні активи</i>	1063,10	12,00	2504,2	20,4	2713,9	12,4	1650,8
Основні засоби	1036,10	11,69	2474,5	20,2	2659	12,1	1622,9
первісна вартість	2023,40	22,84	3712,6	30,3	4575,1	20,9	2551,7
знос	960,30	10,84	1238,1	10,1	1916,1	8,8	955,8
- <i>Оборотні активи</i>	7796,80	88,00	9765,6	79,6	19178,4	87,6	11381,6
Запаси	508,30	5,74	1719,2	14,0	6491,3	29,7	5983
Поточна дебіторська заборгованість	4059,20	45,82	2576,2	21,0	6644,2	30,3	2585
Гроші та їх еквіваленти	143,60	1,62	513,1	4,2	12,1	0,1	-131,5
Інші оборотні активи	3085,70	34,83	4957,1	40,4	6030,8	27,5	2945,1

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора АВТО» за 2021-2023 рр. [32].

Дані табл. 2.6 засвідчують, що загалом активи підприємства зросли на 2945,1 тис. грн, що вказує на позитивну тенденцію роботи даного суб'єкта господарювання, до зростання активів у 2023 р. порівняно із 2021 р. призвело

зростання основних засобів на 1622,9 тис. грн та зростання оборотних активів на 1381,6 тис. грн. За структурою найбільшу частку у складі активів ТОВ «Аврора АВТО» складають оборотні активи, що становить 87,6 % станом на кінець 2023 року, частка необоротних активів складає 12,4 % у цьому році.

При здійсненні аналізу майнового стану ТОВ «Аврора АВТО» за 2021-2023 рр. були підраховані коефіцієнти, що відображені у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Аналіз показників майнового стану
ТОВ «Аврора-АВТО» у 2021-2023 рр.**

Показники	Значення			Відхилення значень	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	абсолютне	темп приросту,%
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	7,33	3,89	7,06	-0,27	-92,94
Коефіцієнт майна виробничого призначення	0,12	0,34	0,34	0,22	-99,66
Коефіцієнт зносу	0,9	0,9	0,3	-0,6	-1,1
Коефіцієнт придатності	0,52	0,5	0,7	0,18	-1,02

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора АВТО» за 2021-2023 рр. [32].

Як видно із проведеного аналізу коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів повернувся до попереднього значення у 2021 році, покращилися дані коефіцієнту зносу. Даний показник знаходиться у нормативних межах менше 0,5, що вказує на те, що підприємство оновила за останні три роки свої основні засоби і відповідно коефіцієнт придатності також підвищив своє значення, що є позитивним явищем у діяльності підприємства.

Наступним кроком аналізу діяльності ТОВ «Аврора АВТО» є проведення аналізу пасивів підприємства. (табл. 2.8). Загалом як активи, так і пасиви підприємства зросли за період 2021-2023 рр. Пайовий капітал підприємства залишався сталим за вказаний період. Частка нерозподіленого прибутку у 2023 році зменшилася порівняно із 2021 р, але в абсолютному розмірі нерозподілений прибуток зріс на 2497 тис. грн. Зросла і частка поточних

зобов'язань та забезпечень із 70,21 % у 20214 р. до 76,5 % у 2023 році. Основною причиною цього росту є зростання кредиторської заборгованості за товари та послуги та поява у структурі пасивів короткострокових кредитів банків, їх частка у поточних зобов'язаннях склала 9,6%.

Таблиця 2.8

**Вертикальний і горизонтальний аналіз пасивів
ТОВ «Аврора-АВТО» у 2021-2023 рр.**

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	
Вартість пасивів, всього	8859,90	100	12269,8	100	21892	100	13032,1
в тому числі:							
- <i>Власний капітал</i>	2639,20	29,79	3783,8	30,8	5136,2	23,5	2497
Пайовий капітал	400,00	4,51	400	3,3	400	1,8	0,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2239,20	25,27	3383,8	25,5	4736,2	21,6	2497
- <i>Поточні зобов'язання і забезпечення</i>	6220,70	70,21	8486	69,2	16756,1	76,5	10535,4
Короткострокові кредити банків	-	-	1500,0	12,2	2107,8	9,6	2107,8
Поточна кредиторська заборгованість за: за товари, роботи, послуги	1365,60	15,41	-	-	13695,1	62,6	12329,5
за розрахунками з бюджетом	64,10	0,72	873,6	7,1	824,9	3,8	760,8
за розрахунками зі страхування	6,00	0,07	6,0	0,05	16,4	0,07	10,4
за розрахунками з оплати праці	-	-	-	-	111,9	0,51	111,9
Інші поточні зобов'язання	4785	54,01	6106,4	49,77	-	-	-4785

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора АВТО» за 2020-2022 рр. [32].

Тому, найбільшу частку в пасивах ТОВ «Аврора АВТО», впродовж 2021-2023 рр. мають поточні зобов'язання та становлять у 2023 р. 76,5%. У 2022-2023 рр. досліджуване підприємство зверталось до короткострокових кредитів, чого не було у 2021 році. Зросла кредиторська заборгованість суттєво за товари,

роботи та послуги, перед бюджетом, соціальними фондами та з оплати праці. Ці тенденції вказують на те, що підприємство користується кредиторською заборгованістю як методом залучення коштів для функціонування своєї діяльності.

Проаналізуємо показники, які характеризують структуру пасивів ТОВ «Аврора АВТО» у 2021-2023 рр., іншими словами це показники фінансової стійкості підприємства (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

**Аналіз показників фінансової стійкості
ТОВ «Аврора АВТО» у 2021-2023 рр.**

Показники	Значення			
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 р. до 2021 р.
Коефіцієнт автономії	0,30	0,3	0,23	-0,07
Коефіцієнт фінансової залежності	3,36	3,2	4,2	0,84
Коефіцієнт фінансового ризику	2,36	2,24	3,2	0,84

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора-АВТО» за 2021-2023 рр. [32].

Наведені дані у табл. 2,8 ще раз засвідчують проведений вертикальний та горизонтальний аналіз пасивів підприємства зокрема, що коефіцієнт автономії у 2023 році у порівнянні з 2021 р. скоротився на 0,07, що вказує на те, що одним із джерел фінансування досліджуваного підприємства є позикові кошти для фінансування своєї господарської діяльності, Це підтвержує проведений аналіз пасивів у табл. 2.7, що підприємство кредиторську заборгованість розглядає як одне із джерел фінансування підприємства. Коефіцієнт фінансової залежності на кінець досліджуваного періоду зріс на 0,84, що є негативним явищем у фінансовій діяльності підприємства. Наступний показник - коефіцієнт фінансового ризику у 2022 р., несуттєво зменшився, але у 2023 році зріс на 0,84. Зростання даного показника вказує на погіршення фінансової стійкості підприємства.

Наступним кроком фінансового аналізу підприємства стане проведення аналізу доходів ТОВ «Аврора АВТО» за 2021-2023 рр. (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Аналіз доходів і чистого прибутку ТОВ «Аврора АВТО» у 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	30120,6	99,1	44362,2	99,3	43515,4	99,7	13394,8
Інші операційні доходи	270,1	0,9	324,8	0,7	116,2	0,3	-153,9
Інші доходи							
Разом	30390,6	100	44687	100	43631,6	100	13241
Чистий прибуток	506	*	938	*	1109,0	*	603

Джерело: підраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора-АВТО» за 2021-2023 рр. [32].

За проведеним аналізом табл. 2.10 чистий дохід від реалізації продукції підприємства у 2023 році зріс на 13394,8 тис. грн, що вказує на позитивну динаміку формування доходів підприємством. Аналогічну тенденцію мав і чистий прибуток. У структурі доходів зменшилися інші операційні доходи з 270,1 тис грн у 2021 до 116,2 тис. грн у 2023 р.

Для конкретизації результатів аналізу доходів підприємства варто провести аналіз витрат досліджуваного підприємства, що показано у табл. 2.11. За даними, наведеними у табл 2.11 за період 2021-2023 рр. можна відслідкувати зниження собівартості реалізованої продукції, товарів, послуг у 2023 році на 9374,1 тис. грн., але загальна тенденція по витратах всього є позитивною та вказує, що витрати зросли на 12394,6 тис. грн.

Наступним кроком у розкритті теми стане підрахунок показників прибутковості та рентабельності ТОВ «Аврора АВТО» за 2021-2023 рр. та їх аналіз. Як було сказано у першому розділі, прибутковість – це система показників, яка показує наскільки ефективно працює підприємство та відбувається управління прибутком і капіталом підприємства.

Аналіз собівартості послуг та витрат ТОВ «Аврора АВТО» у 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення, 2023 р. до 2021 р.
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%	
Собівартість реалізованої продукції	27831,60	93	40699	93,5	37205,7	88	9374,1
Інші операційні витрати	0,00		2840,3	6,5	5073,5	12	5073,5
Інші витрати	1941,90	7	3,1	0,0	-	-	-1941,9
Разом	29884,60	100	43542,4	100	42279,2	100	12394,6

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора АВТО» за 2021-2023 рік [32].

Тому у наших розрахунках скористаємося сукупністю показників, які наводить Єпіфанова І.Ю. та Гуменюк В.С. [13, с. 251]. для оцінки прибутковості та рентабельності підприємства (табл. 2.12).

Аналіз показників даних у табл. 2.11 окремі показники мали тенденцію до зниження, зокрема, зокрема коефіцієнт оборотності активів, власного капіталу, та рентабельність залученого капіталу. Інша група показників навпаки мала тенденцію до зростання, зокрема мультиплікатор власного капіталу, рентабельність господарської діяльності. Чиста рентабельність підприємства коливалася за три останні роки, але загалом зросла., що є позитивним фактором, особливо у сучасних умовах війни з рф. Мультиплікатор власного капіталу, як зауважує Єпіфанова І.Ю. ТА Гуменюк В.С. «...характеризує здатність власного капіталу створювати активи підприємства» [13, с. 252]. Так як цей показник у динаміці зростав, він має позитивну динаміку. Рентабельність власного капіталу була найвищою у 2022 р., але у середньому за три роки складає 25%, рентабельність залученого капіталу стала найвищою у 2022 році, році, коли підприємство у період повномасштабного вторгнення кілька місяців не працювало, що спричинило необхідність до залучення додаткових фінансових ресурсів. Загалом рентабельність господарської діяльності має тенденцію до зростання, що є позитивним фактором у діяльності

ТОВ «Аврора АВТО», її підвищення було спровоковане скороченням витрат підприємства у 2023 році.

Таблиця 2.12

Показники прибутковості та рентабельності

ТОВ «Аврора АВТО» у 2021-2023 рр.

Назва показника	Методика розрахунку	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення, 2023 р. до 2021 р.
Коефіцієнт оборотності активів	<u>Чистий дохід</u> Середньорічна вартість оборотних активів	4,4	4,2	2,5	-1,9
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	<u>Чистий дохід</u> Середньорічна вартість власного капіталу	11,4	11,7	9,9	-1,5
Мультиплікатор власного капіталу	<u>Активи</u> Вартість власного капіталу	3,3	3,2	4,2	0,9
Рентабельність власного капіталу, %	<u>Чистий прибуток</u> Середньорічна вартість власного капіталу	22	29	24	2
Рентабельність залученого капіталу, %	<u>Чистий прибуток</u> Залучений капітал	8,1	11	6,6	-1,5
Рентабельність господарської діяльності, %	<u>Чистий прибуток</u> Витрати	0,14	2,15	2,6	2,46
Чиста рентабельність, %	<u>Чистий прибуток</u> Чистий дохід	1,7	2,09	2,05	0,35

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора-АВТО» за 2021-2023 рік [32].

Чиста рентабельність має тенденцію до коливання і у 2022 і 2023 рр. перевищила 2%, та збільшилася порівняно із 2021 р. Тому можна вважати, що за умов війни підприємство працює на задовільному рівні, не має заборгованості із заробітної плати, сплачує податки та виконує функції з внутрішніх та міжнародних перевезень, забезпечуючи країну необхідними товарами та послугами.

Висновки до розділу 2

1. На формування прибутку підприємств впливає багато факторів, за останні три роки, а саме 2021-2023 рр. ми відслідкували як у відносно мирний час і початок повномасштабного вторгнення підприємства відреагували на

формування основного показника діяльності підприємств. Загалом в Україні, вперше за 2018-2022 рр. підприємства загалом закінчили рік із збитками. Основним фактором цього став фактор війни, іноді припинення діяльності, релокація бізнесу у більш безпечні регіони. Трохи більше третини підприємств в Україні у 2022 р. отримали збитки. У відносно мирний період 2018-2021 рр. кількість збиткових підприємств в Україні не перевищувала 27%. У ці підрахунки не ввійшли підприємства, які залишилися на окупованій території. Тому можна вважати, що збиткових підприємств у 2022 році є набагато більше.

2. Особливістю господарської діяльності ТОВ «Аврора АВТО» є надання послуг з перевезення вантажів у межах України та за кордон, і з за кордону в Україну. За період, що досліджувався можна відслідкувати як війна з РФ вплинула на формування діяльності підприємства та одержання основних результатів діяльності. У 2022 році підприємство вимушено було скоротити свою діяльність через повномасштабне вторгнення, але у 2023 році повністю відновило показники, і перевищило обсяг перевезень на 2,1 тис. тон порівняно із 2021 роком, що гарним фактором формування прибутку підприємства

3. Фінансова діяльність ТОВ «Аврора АВТО» за 2021-2023 рр. була направлена на формування прибутку підприємства, покриття понесених витрат, сплату податків та забезпечення інших соціальних функцій. З вказаний період у сфері формування прибутку маємо позитивну динаміку, підприємство збільшило чистий прибуток у трохи більше як у два рази у 2023 році порівняно із 2021 роком, що вказує на ефективні кроки щодо зменшення та оптимізації витрат підприємства, зокрема у 2023 році відбулося скорочення витрат підприємства на 1263,2 тис. грн порівняно із 2022 роком, поряд із тим активи підприємства у 2023 році зросли на 13032,4 тис грн порівняно із 2021 роком. Це вказує на те, що ТОВ «Аврора АВТО» повністю відновило свою діяльність, вийшло на чисту рентабельність у 2023 році у 2,05 %, що на 0,35 більше, ніж у 2021 р.

РОЗДІЛ 3

РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКУ ТОВ «АВРОРА АВТО»

Провівши комплексну оцінку діяльності ТОВ «Аврора АВТО», були зроблені висновки, що підприємство здійснює свою діяльність на задовільному рівні з невисокою чистою рентабельністю, що на кінець 2023 року склала 2,05 %. Але можна для такого автотранспортного підприємства сформуванати основні напрямки збільшення прибутку.

По-перше, слід оптимізувати витрати підприємства, що може бути реалізованим через оптимізацію маршрутів: пошук найбільш ефективних шляхів для зменшення витрат на паливо та час перевезення, зацікавленість працівників використовувати паливо ефективно та раціонально.

По друге, для ТОВ «Аврора АВТО» слід постійно підвищувати ефективність господарської діяльності через вдосконалення процесів логістики та забезпечення транспортних засобів та працівників свого підприємства найсучаснішим обладнанням, що сприятиме зменшенню витрат часу, палива, та інших ресурсів.

По- третє, для ТОВ «Аврора АВТО» доцільним розширення асортименту послуг, які надає підприємство, зокрема введення нових послуг для залучення більшої кількості клієнтів. Так як підприємство займається транспортними перевезеннями і територіально перебуває у досить зручному місці 1,5 км від автошляху «Київ-Чоп» доцільним є створення магазину-кафе із формуванням зони відпочинку для водіїв міжнародних перевезень. Ця ідея може бути реалізованою через вкладання значних коштів для створення кімнат відпочинку для водіїв та інших бажаючих осіб відпочити у дорозі.

Вважаємо за необхідне рекомендувати власникам підприємства розширювати зони діяльності, для збільшення прибутку підприємства. Розширення діяльності підприємства сприятиме диверсифікації діяльності підприємства. Але такі ідеї є у власників підприємства, але поки що вони не реалізуються через стан війни в Україні, тому підприємство нині намагається

не вийти з бізнесу, а здійснювати та нарощувати існуючий налагоджений бізнес. Під час війни транспортні перевезення автомобільним транспортом стали активно використовуватися в Україні, що пов'язано із нездійсненням авіаційних перевезень та підвищенням вартості перевезень залізничним транспортом, а іноді неможливістю здійснення залізничних перевезень через ускладнену логістику, тому послуги перевезення вантажним автомобільним транспортом нині користується великою популярністю.

Тому спершу спрогнозуємо чистий прибуток для ТОВ «Аврора АВТО» найближчі п'ять років, щоб відслідкувати, які фінансові ресурси може створити підприємство для майбутніх інвестицій у магазин-кафе.

Для визначення прогнозних показників чистого прибутку у 2024-2028 рр. для ТОВ «Аврора АВТО» використаємо прикладний програмний пакет Excel. Основою для формування показників прогнозу чистого прибутку стануть звітні дані Звіту про фінансові результати за період 2021-2023 рр. (рис. 3.1.).

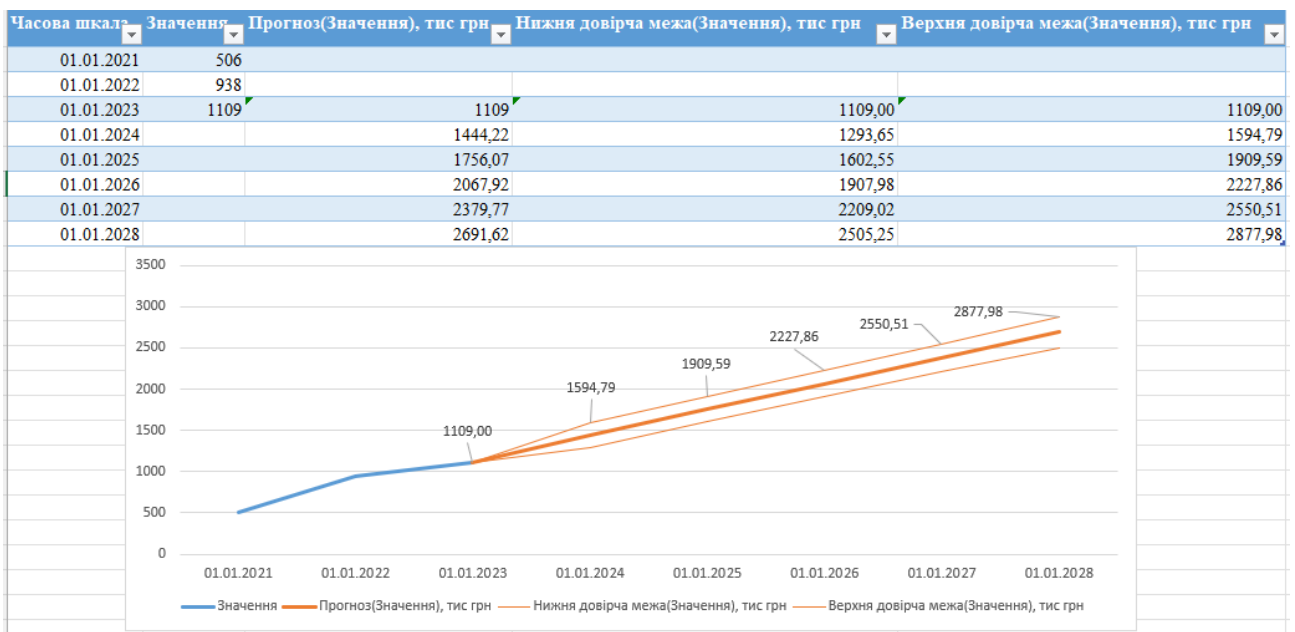

Рис. 3.1. Прогноз чистого прибутку
ТОВ «Аврора АВТО» на 2024-2028 рр.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора-АВТО» за 2021, 2022, 2023 рр. [32].

Як видно із проведених розрахунків за однакових відносно рівних умов ТОВ «Аврора АВТО» за прогнозом буде формувати чистий прибуток, підрахуємо суму чистого прибутку, яка теоретичного може бути використаною для

будівництва магазину-кафе для водіїв міжнародних перевезень, у розрахунках ми будемо використовувати усереднені показники, одержані у результаті прогнозу чистого прибутку (Табл. 3.1.).

Таблиця 3.1.

Сума майбутніх накопичень для формування фінансових ресурсів для створення магазину-кафе ТОВ «Аврора АВТО»

Показники	Прогнозні дані, тис грн					Всього накопичено коштів
	2024 р.	2025 р.	2026 р.	2027 р.	2028 р.	
Чистий прибуток	1594,79	1909,59	2227,86	2550,51	2877,98	*
Резервний фонд	79,73	95,47	111,39	127,52	143,89	*
Інші витрати	47,84	57,28	66,83	76,57	86,33	*
Залишок	1467,22	1756,84	2049,64	2346,42	2877,98	10267,88

Джерело: власні розрахунки.

Прогнозується, що у резервний фонд ТОВ «Аврора АВТО», буде спрямовувати 5% чистого прибутку, на інші непередбачені витрати спрямовується до 3 % чистого прибутку, тому чистий прибуток щорічно розподіляється за такою схемою, 8 % у резерви решта коштів акумулюються на депозитному рахунку товариства. Таким чином, впродовж п'яти років за відносно стабільних умов підприємство може акумулювати понад 10267 тис грн, що може стати початковою сумою для інвестицій у магазин-кафе.

Але нині підприємство функціонує у складних непередбачених умовах, основним ризиком нині для суб'єктів господарювання є ризик незавершеної війни, а звідси і ціла низка ризиків від можливості припинення діяльності через військові дії, необхідності релокувати бізнес, збільшення податків і відповідно витрат підприємства. Крім того, високий рівень інфляції, провокує постійне зростання витрат підприємства. Ці зовнішні фактори суттєво впливають на процес формування прибутку. Але нині власники будь-якого бізнесу, намагаються вижити, у надзвичайно складних умовах, тому визначенні шляхи збільшення одного із основних коефіцієнтів прибутковості буде лежати у полі

завершення військових дій в Україні. Адже вкладати кошти у період війни є надзвичайно високим підприємницьким ризиком, тому ми визначили ці перспективи виключно за умов завершення війни з рф.

Висновки до розділу 3

1. Основними напрямками підвищення прибутку ТОВ «Аврора АВТО» є оптимізація витрат підприємства, як це відбулося у 2023 році, коли при розширенні діяльності підприємство змогло скоротити собівартість наданих послуг. Потребує вдосконалення і оптимізація маршрутів вантажних транспортних засобів, що систематично здійснюється у діяльності ТОВ «Аврора АВТО», що зменшує витрати підприємства, у першу чергу, на паливо.
2. Одним із резервів збільшення прибутку підприємства є диверсифікація його діяльності, а саме створення нового виду господарської діяльності – це будівництво і введення в експлуатацію магазину- кафе. Для цього підприємству на початковому етапі слід акумулювати власні кошти.
3. Для ТОВ «Аврора АВТО» був здійснений прогноз чистого прибутку на період 2024-2028 рр. Визначено за п'ять років підприємство може акумулювати більше 10267 тис. грн коштів на реалізацію бізнес-ідеї стосовно створення магазину-кафе. За умови, що 8 % коштів щорічно направляються у резервні фонди на непередбачені витрати підприємства.
4. Нині у сучасних умовах можна визначити, що основними резервами збільшення прибутковості досліджуваного підприємства є зменшення витрат підприємства. Але на перспективу, у разі завершення війни можна буде розширювати бізнес у новий напрямок діяльності. Нині існує високий ризик вкладання коштів у будь-який бізнес, лише по завершенню війни у період сталого розвитку можна буде говорити про диверсифікацію діяльності даного досліджуваного підприємства.

ВИСНОВКИ

1. Визначено, що одержання прибутку є головним заданням суб'єкта господарювання. Підприємці розпочинають підприємницьку діяльність з метою одержання саме прибутку. З економічної точки зору формування прибутку у підприємства є складним, особливо з огляду, що воно може займатися багатьма видами діяльності. Чим більше диверсифікована діяльність підприємства, тим важче визначити прибуток. При цьому встановлено, що чим більше диверсифікована діяльність тим менша ймовірність одержати збитки від господарської діяльності у будь-якого підприємства.

2. Встановлено, що процес управління прибутком – це система методів та механізмів ефективного формування витрат підприємства та покриття їх за рахунок доходів суб'єкта господарювання. Ефективним процес управління прибутком вважається тоді, всі витрати суб'єкта господарювання покриті за рахунок доходів і сформовано прибуток, на який розраховували засновники та власники суб'єкта господарювання.

3. Досліджено, що окремі науковці розглядають поняття «прибуток» і «прибутковість» як тотожні, ми прийшли до висновку що це різні поняття. А саме прибуток – є кінцевою метою діяльності підприємства, та більшість підприємців ставлять собі за мету одержання прибутку. Прибутковість – це система показників, які визначають наскільки ефективно працює підприємство з метою одержання прибутку, чи всі ресурси спрямовані та задіяні на досягнення основної мети підприємства – отримання та максимізація прибутку.

4. Визначено, що на формування прибутку впливає досить багато факторів, це і зовнішні фактори і внутрішні. На перші підприємство не може вплинути, а лише пристосуватися до них і мінімізувати негативний їх вплив. Внутрішні фактори повністю залежать від процесу управління і лежать у полі зору керівників підприємства. На формування прибутку підприємствами за останні три календарні роки суттєво вплинуло повномасштабне вторгнення рф на територію України, що призвело до збільшення збиткових підприємств. У 2022 році, у загальному підсумку за період 2018-2022 рр. підприємства вперше

закінчили рік із збитками, це вказує на те, що зовнішнє середовище може досить сильно впливати на суб'єктів господарювання. Підприємства, які займаються вантажними перевезеннями, загалом 2022 р. закінчили з прибутком, але кожне четверте підприємство у цій сфері діяльності також одержало збитки.

5. Досліджено, що ТОВ «Аврора АВТО» веде господарську діяльність, надаючи послуги з перевезення вантажів по території України і за її межами, переважно країни Європи. З період 1921-2023 рр. підприємство як і всі суб'єкти підприємницької діяльності пережило кризу, пов'язану із початком війни, воно було змушене на кілька місяців перервати свою діяльність, і лише у травня 2022 р. відновило. У 2023 році підприємство повністю відновило свій обсяг вантажоперевезень, що стало фактором збільшення прибутку у цьому ж році підприємства майже у два рази порівняно із 2022 р. Ще одним із позитивних факторів, який призвів до збільшення прибутку стало зменшення витрат підприємства на фоні розширення діяльності. Чиста рентабельність підприємства також зросла до 2,05 % порівняно із 2021 роком на 0,35, що вказує на позитивну динаміку, за відносно стабільних умов.

6. Пропонуємо, що основними напрямками підвищення прибутковості ТОВ «Аврора Авто» визначено оптимізацію витрат, як це відбулося у 2023 році, коли завдяки розширенню діяльності підприємство змогло знизити собівартість послуг. Необхідно також покращити оптимізацію маршрутів вантажних транспортних засобів, що постійно здійснюється в діяльності ТОВ «Аврора АВТО», що дозволяє зменшити витрати на паливо.

7. Встановлено, що одним із способів збільшення прибутку підприємства є диверсифікація його діяльності, зокрема створення нового напрямку – будівництво і введення в експлуатацію магазину-кафе. Для цього на початковому етапі підприємству необхідно акумулювати власні кошти.

8. Для ТОВ «Аврора АВТО» був складений прогноз чистого прибутку на період 2024-2028 років. Визначено, що за п'ять років підприємство може зібрати більше 10,267 млн грн для реалізації бізнес-ідеї створення

магазину-кафе. Це за умови, що щорічно 8% коштів буде направлено у резервні фонди на непередбачені витрати за відносно стабільних умов функціонування. І має значні перспективи акумулювання коштів, за умов завершення війни. За умов продовження війни підприємстві варто зважувати всі ризики, обережно брати короткострокові кредити, з огляду на високі ризики ведення бізнесу під час війни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусь О. І., Пятаченко С. Ю. Фактори та система формування прибутковості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського Університету. Серія Економіка*. 2022. Вип. 2(60). С. 105-112.
2. Беззубко Б., Ткаченко М. Особливості формування стратегії українських підприємств під час війни. *Галицький економічний вісник*. № 5-6. 2022. С. 99 [URL:https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.05_06](https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.05_06) (дата звернення 20.04.2024)
3. Боденчук, Л., Боденчук, С., Нідельчу, В. Формування системи управління прибутком підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. №50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-25>
4. Бровкова О. Г. Структура фінансового менеджменту підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 2. С. 10-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2021_2_4.
5. Гайбура Ю.А. Методичні підходи щодо оцінки і прогнозування прибутковості підприємства. *Подільський вісник*. Економічні науки. Випуск 1 (38) 2023. С. 118-124
6. Гринчук Ю.С., Шемігон О.І., Терещенко О.А. Управління ТОВ "ДКС Центр" прибутковістю підприємства: теоретико-прикладні аспекти. *Ефективна економіка*. 2021. №9. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.16 (дата звернення 14.09.2024)
7. Денісов О.В. Формування прибутку суб'єктами господарювання, які здійснюють перевезення вантажним автомобільним транспортом під час війни в Україні. Фінансове забезпечення економіки: *Матеріали VII науково-практичної студентської конференції*, 30 травня 2024 р. Житомир: Поліський університет. 2024. С. 20-23.
8. Денісов О.В. Шляхи підвищення прибутку та прибутковості ТОВ «Аврора АВТО». *Фінансові інструменти регіонального розвитку : Матеріали X всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції*, 24 жовтня 2024 р. Житомир : Поліський національний університет, 2024. С. 153-155.

9. Дембовський Е.Д. Управлінський облік та аналіз формування прибутку підприємства: *Збірник наукових праць VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих»*. 2018. № 55. С. 227–235.
10. Денисенко М. П., Захарова Ю. І. Заходи підвищення прибутковості підприємства. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 24-28.
11. Довгаль А., Пархоменко Н. Формування системи фінансово-економічної безпеки на підприємстві. *Галицький економічний вісник*. 2021. Том 72. № 5. С. 78-84.
12. Докієнко Л. М. Фінансове планування та аналіз на підприємстві: сучасні глобальні тренди та перспективи розвитку. *Підприємництво та інновації*. 2021. Вип. 16. С. 51-58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pidinnov_2021_16_10. (дата звернення 23.10.2024)
13. Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С. Методика оцінювання прибутковості підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск №12. С. 251-254.
14. Жадько К.С. Управління прибутком суб'єкта підприємницької діяльності: *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові та управлінські аспекти розвитку суспільства: молодіжний погляд»*. 2019. С. 58-60.
15. Кількість діючих суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze_20.htm (дата звернення 5.05. 2024)
16. Колісник, О., Томша, А. Особливості формування та розподілу прибутку підприємства. *Економіка та суспільство*, 2021. №25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-15>
17. Корбутяк, А., Привалов, А. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2023. №5 (117), 149-153. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-29> (дата звернення 4.10.2024)
18. Кубецька О. М., Остапенко Т. М., Зайченко Р. А. Підвищення прибутку з метою забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес Інформ*. 2022.

№1. С. 287-293. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-287-293> (дата звернення 9.09.2024)

19. Ларіонова, К., Капінос, Г. Механізм управління прибутком підприємства *Modeling the Development of the Economic Systems*, 2022 (1). 120-128. <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-3-14> (дата звернення 2.06.2024)

20. Ливч Д. Нове обличчя українського підприємництва. Як війна вплинула на малий та середній бізнес у регіонах України URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/08/29/690937/> (дата звернення 7 жовтня 2023)

21. Лойко В.В., Александров Б. В. Підтримка та розвиток малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни. *European scientific journal of Economic and Financial innovation* №1(11). 2023. С. 228-235.

22. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г., Рудковський О. В., Березівський Я. П. Проблемні аспекти, пріоритети та засоби зміцнення фінансово-економічної безпеки суб'єктів малого підприємництва в Україні. *Підприємництво і торгівля*. 2021. Вип. 28. С. 49-55.

23. Мурашко О.В. Формування і розподіл прибутку підприємства. *Економіка та управління*. 2016. № 1. С. 1-12.

24. Наконечна Н., Гладюк Н. Прибутковість як ключова характеристика забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2024 №2. С. 69-76.

25. Орликовський М. О., Гришковець В. В., Зелінський Р. С., Мордюк В. В. Управління прибутком підприємства як умова його ефективного функціонування. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 96-102.

26. П'ятницька Г.Т., Григоренко О.М. Червяк О.П. Проблеми фінансового менеджменту малих підприємств України у довоєнний та воєнний стан: *Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку.»* 10 червня 2022 р. URL

https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/20355/1/IMPER_2022_V1_P032-035.pdf (дата звернення 15.09.2024)

27. Павлюк І. О. Управління прибутком підприємства в умовах сьогодення. Вісник Хмельницького національного університету. *Економічні науки*. 2020. № 1. С. 84-88.

28. Потапюк І., Мазіленко С., Прусова М. Фінансово-економічна безпека як основа безпеки підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 2(02). С. 156–160.

29. Преображенська О. С. Особливості управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 3. С. 384-387.

30. Свирида О.В., Марковська Н.В. Особливості обліку формування та використання прибутку підприємств. *Економіка та управління: сучасний стан та перспективи розвитку*. 2018. С. 455-458.

31. Старинець О.Г. Особливості формування та розподілу прибутку підприємств зв'язку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Том 1. № 28. С. 170-173.

32. Фінансова та статистична звітність ТОВ «Аврора АВТО» URL: <https://opendatabot.ua/c/38039448>

33. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

34. Формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності URL:

https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/fchpr/fchpr_u/arh_fchpr_ved_u.htm

(дата звернення 5.05. 2024 р.)

35. Халіна, В. Ю., Біланчук, І. М. Складові фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Наукові записки НУ «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2023. № 31(59). С. 42-47.

36. Хринюк О.С., Середюк Ю.М. Управління прибутковістю підприємства. *Економіка управління підприємством*. № 26. 2020. С. 141-151
37. Шаульська Л. В. Проблемні питання управління фінансово-економічною безпекою підприємств в умовах війни. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 1. С. 312-316.
38. Шубенко І. А., Денісов О.В. Теоретико-практичні підходи до поняття «прибуток» і «прибутковість»: Забезпечення сталого розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації: *Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Кам'янець-Подільський, 12 квітня 2024 року)*. Кам'янець-Подільський: Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», 2024. С. 258-261.
39. Gongmeng Chen, Michael Firth, Oliver Rui Have China's enterprise reforms led to improved efficiency and profitability? *Emerging Markets Review* Volume 7, Issue 1, March 2006, Pages 82-109.
40. Hung Ngoc Dang, Van Thi Thuy Vu, Xuan Thanh Ngo, Ha Thi Viet Hoang Study the Impact of Growth, Firm Size, Capital Structure, and Profitability on Enterprise Value: Evidence of Enterprises in Vietnam. *Corporate Accounting and Finance*. Volume 30. Issue 1. January 2019. P. 144-160 <https://doi.org/10.1002/jcaf.22371>.
41. William Sucuahi1 & Jay Mark Cambarihan Influence of Profitability to the Firm Value of Diversifie Companies in the Philippines. *Accounting and Finance Research* Vol. 5. No. 2. 2016. P. 149-153.